

VĚRNOST ZA VĚRNOST? –  
ČESKOSLOVENSKO-JUGOSLÁVSKÉ  
VZTAHY V KONTEXTU  
MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ VE  
STŘEDNÍ A JIHOVÝCHODNÍ EVROPĚ  
MEZI DVĚMA SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

Mgr. Jana Škerlová, Ph. D.  
Historický ústav Akademie věd ČR, v. v. i.,  
pobočka Brno



### Rakousko-Uhersko:

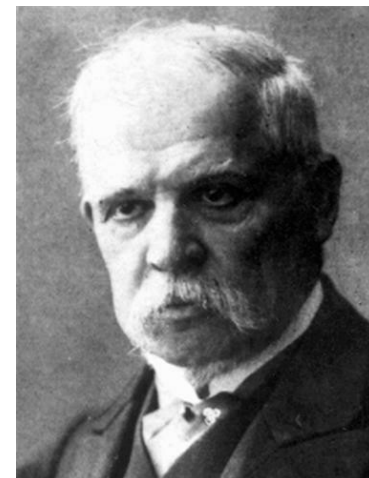
**Rakouské císařství (Předlitavsko):** 1. Čechy, 2. Bukovina, 3. Korutany, 4. Kraňsko, 5. Dalmácie, 6. Halič, 7. Přímoří, 8. Dolní Rakousy, 9. Morava, 10. Salcbursko, 11. Slezsko, 12. Štýrsko, 13. Tyrolsko, 14. Horní Rakousy, 15. Vorarlbersko;

**Uherské království (Zalitavsko):** 16. Uhersko 17. Chorvatsko-Slavonsko;

**Rakousko-uherské kondominium:** 18. Bosna a Hercegovina

# TGM A JIHOSLOVANÉ

- **Tomáš Garrigue Masaryk** (1850–1937) významně ovlivnil mladou jihoslovanskou generaci
- Zájem o jihoslovanské otázky už od dob studií ve Vídni (přednášky **Frana Miklošiče**)
- Od 80. let 19. století korespondence s chorvatským slavistou žijícím ve Vídni **Vatroslavem Jagićem**
- 1892 – první cesta T. G. Masaryka do Bosny – ve dvou projevech v delegacích říšské rady upozornil na zaostalost této země a žalostný stav tamního obyvatelstva, kritika správy pod vedením ministra financí **Benjamina Kállaye**
  
- Masaryk propagoval myšlenku jednotného jihoslovanského národa, národ = jednota kultury a sociálních zájmů
- Věřil v jazykovou a potažmo i národní jednotu Srbů a Chorvatů
- umírněný slavismus (byl skeptický vůči Rusku)
- nedogmatické náboženství
- socializace kultury, politiky i vzdělávání (spolupráci všech společenských vrstev),
- idea „drobné práce“
- odmítal „lpění na historii“



**Vatroslav  
Jagić**



- v Záhřebu literární časopis *Nova nada* – **Vladimir Jelovšek** – „masarykovci“
- „Naprednjaci“ – kulturní povznesení lidových vrstev
- v Dalmácii Lidová pokroková strana – **Josip Smodlaka**
  
- 1904 – v Bánském Chorvatsku **Chorvatská pokroková strana** (**Vladimir Jelovšek, Petar Skok, Ivan Lorković, Većeslav Wilder**) – týdeník *Pokret*
- 1905 – **Chorvatsko-srbská koalice** (**Frano Supilo, Svetozar Pribičević**)
  
- 1901 – *Kaj hočemo?* – manifest slovinské omladiny
- 1902 – časopis *Naši zapiski* – sociálnědemokratický, spolupráce s masarykovci
- 1904 – národně-radikální hnutí– „drobná práce“ – osvěta, boj proti alkoholismu, menšinové otázky, boj za vznik slovinské univerzity
- proti Masarykovým idejím slovinští klerikálové
- Slovinští liberálové(**Ivan Hribar, Ivan Tavčar**) pro spolupráci s Čechy

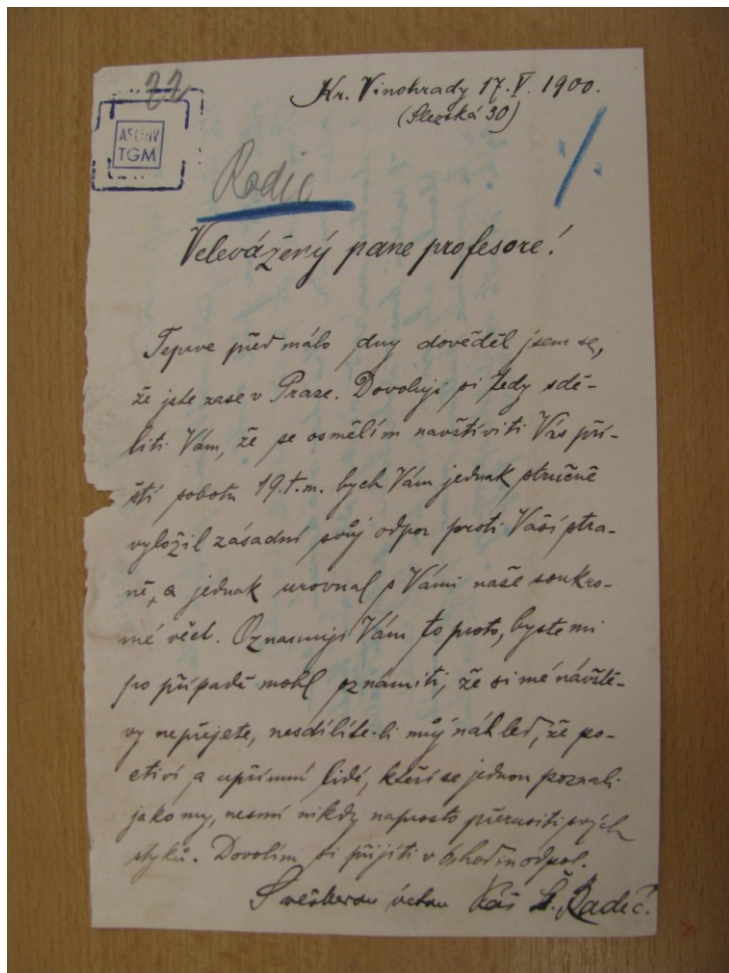




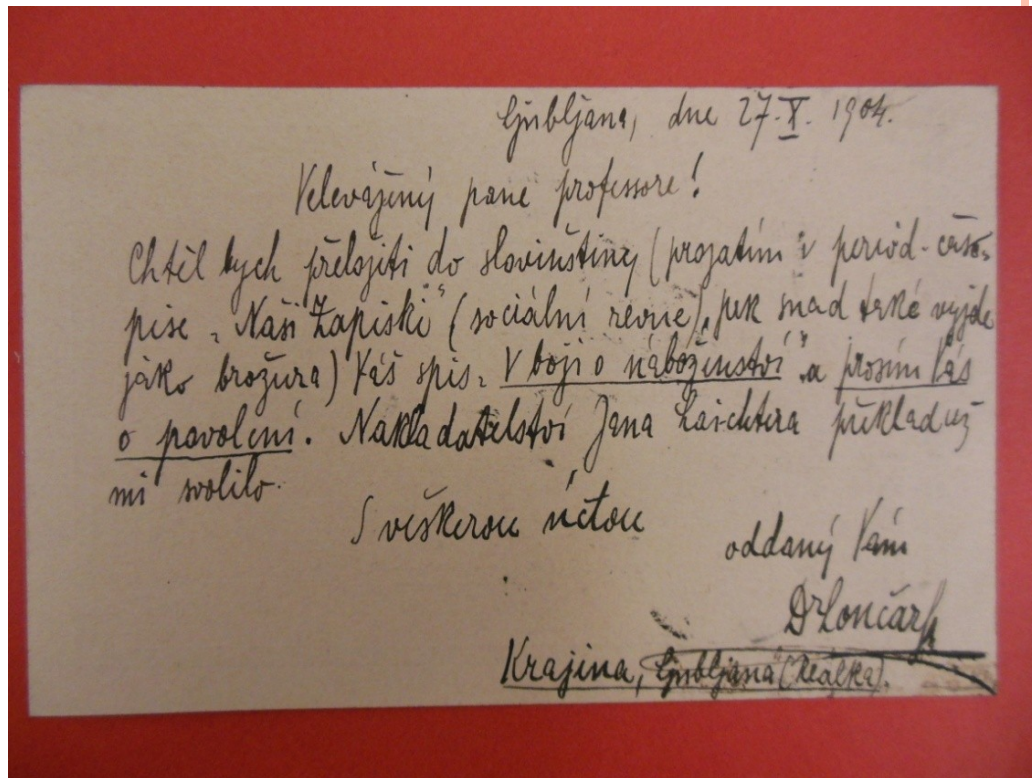


- po roce 1895 – první vlna jihoslovanských studentů v Praze (**Stjepan Radić**)
- počátek 20.století – druhá vlna Jihoslovanů v Praze (**Vladimir Jelovšek, Milan Prelog, Većeslav Vilder, Zofka Kvedrova, Albert Kramer** aj.)
- Po studentské stávce v Záhřebu v roce 1908 nová vlna chorvatských studentů do Prahy
- 1908 – Masarykova kritika způsobu anexe Bosny a Hercegoviny Rakouskem-Uherskem
- 1910 – příchod dvou skupin studentů – „realisti“ (**Frano Cvjetiša** ad.) a radikálové – požadavek nezávislého jihoslovanského státu – Masaryk proti
- Masaryk požadoval rozvoj malých slovanských národů v rámci R-U, které by ale respektovalo jejich jazyková a národnostní práva a postupně by se přetvořilo na federaci





Dopis Stepana Radice  
T. G. Masarykovi z roku  
1900.



Dopis Dragutina Lončara T.  
G. Masarykovi z roku 1904.

- **1909–1910 – tzv. velezrádné procesy**
- 53 jihoslovanských politických aktivistů (členů srbsko-chorvatské koalice v Chorvatském saboru) v čele s **Valerijanem a Adamem Pribičevićovými** bilo obviněno z velezrady a spolupráce se Srbským královstvím, iredentismu a přijetí peněz za své aktivity od vlády Kraljevine Srbije
- Březen 1909 – **Záhřebský proces** – hrozily jim tresty smrti
- Kampaň proti obviněným na stránkách vídeňských novin Neue Freie Presse (**Heinrich Friedjung**) – na pokyn ministra zahraničí **Aehrenthala**
- Třetina obžalovaných byli bývalí studenti TGM – jejich kolega **Milan Marjanović** přišel do Prahy prosit Masaryka o pomoc
- Masaryk se v procesech angažoval hlavně z etických důvodů (spory mezi R-U a Srbskem mohly vyústit ve války s tisíci mrtvých)
- Cestoval do Záhřebu i do Bělehradu, aby si opatřil objektivní informace
- v Bělehradě kontakt se srbskými politiky – **Milovan Milovanović** i **Nikola Pašić** z Národní radikální strany, **Božidar Marković** ze Samostatné radikální strany, **Miroslav Spalajković**, pomohli mu klíčovými svědectvími
- Kontakty se zahraničními novináři – **Robert W. Seton-Watson**, **Wickham Steed**
- Případ pro rakouskou i uherskou vládu mezinárodní ostudou
- TGM prokázal smyšlená a nesmyslná obvinění, část obžalovaných osvobozena, část odsouzena k dlouholetým trestům vězení, ale po čase byly rozsudky zrušeny









Оптужени Срби у Затвору:  
С. Живковић мл., П. Бекић, В. Прибићевић, А. Прибићевић, Ј. Орешчанин

На читачку браћу свој десетрабну  
и потписане дозорицу  
Проф. Др. М. Т. Масарику  
запис, 1. XII. 1909. Луисон А. Милослав  
200-ми.

Obžalovaní Srbové ve vězení. Pohlednice zaslaná Masarykovi 1. prosince 1909.



- Masaryk dokázal, že obžaloba je vykonstruovaná a listinné důkazy padělané
- Rakousko-uherskému vyslanectví v Bělehradě (**hrabě Forgáš**) padělky listin údajně kompromitujících chorvatsko-srbskou koalici podvrhl nedostudovaný novinář a typograf **Vladimir Vasić**, neví se proč a na čí objednávku
- Také svědci nedůvěryhodní, což Masaryk prokázal – např. **Đorđe Nastić** – známý z tzv. „bombaške afere“ na Cetinji (1908.) – policejní provokatér
- Masaryk obvinil černoohorského vladaře **Nikolu**, že předal tzv. revoluční status chorvatsko-srbské koalice rakousko-uherským úřadům – polemika v tisku (*Národní listy* + *Glas Crnogoraca* X *Čas* – bránil Masaryka), ale nepřinesl důkazy, opíral se pouze o svědectví pochybných existencí (teroristi)
- Tato obvinění však posilovala napětí mezi Srbskem a Černou Horou, což vyhovovalo Rakousku-Uhersku
- Zář 1909 – TGM navštívil Černou Horu, chtěl mluvit s knížetem Nikolou, ale ten jej odmítl přijmout
- Masaryk svými důkazy znemožnil i ministra zahraničních věcí barona **Lexu-Aehrenthala**, který se padělky nechal zmást, ale odmítal to přiznat

Alois Lexa hrabě Aerenthal, ministr zahraničních věcí Rakouska- Uherska v letech 1906–1912



- 1910 – Masarykova vystoupení v delegacích – obvinil Aehrenthala, že na Balkáně provozoval dobrodružnou zahraniční politiku a že kvůli ospravedlnění anexe Bosny a Hercegoviny využil křivé důkazy
- 1910 – tzv. **Friedjungův proces** ve Vídni – bývalí obvinění zažalovali rakouského historika **Heinricha Friedjunga** pro pomluvu
- 1910. – tzv. **Vasićův proces** (padělatel dokumentů) v Bělehradě
- Masaryk se snažil dokázat, že padělané dokumenty byly vyrobeny na rakousko-uherském vyslanectví v Bělehradě pod vedením vyslance **Forgáche** (ve skutečnosti ty dokumenty vyrobil **Vladimir Vasić**, ale kdo vymyslel jejich obsah se neví – možná agenti okolo bána Raucha, možná dokonce ruští agenti)
- 1910 – chorvatsko-srbská koalice uzavřela dohodu s novým chorvatským banem **Khuenem Hedervárym**
- Všichni obvinění byli nakonec omilostněni
- Procesy byly součástí politické kampaně kolem anekční krize

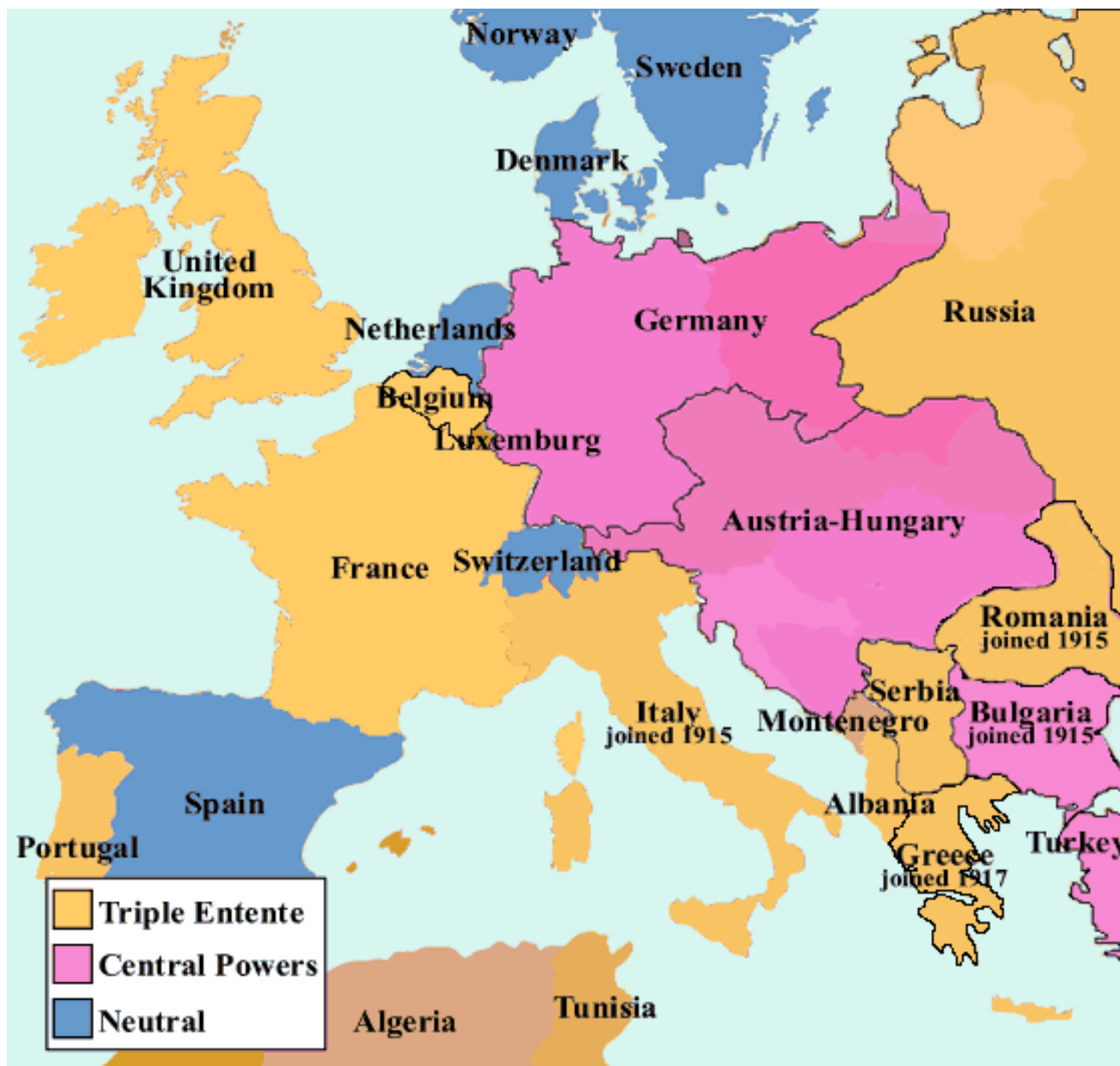


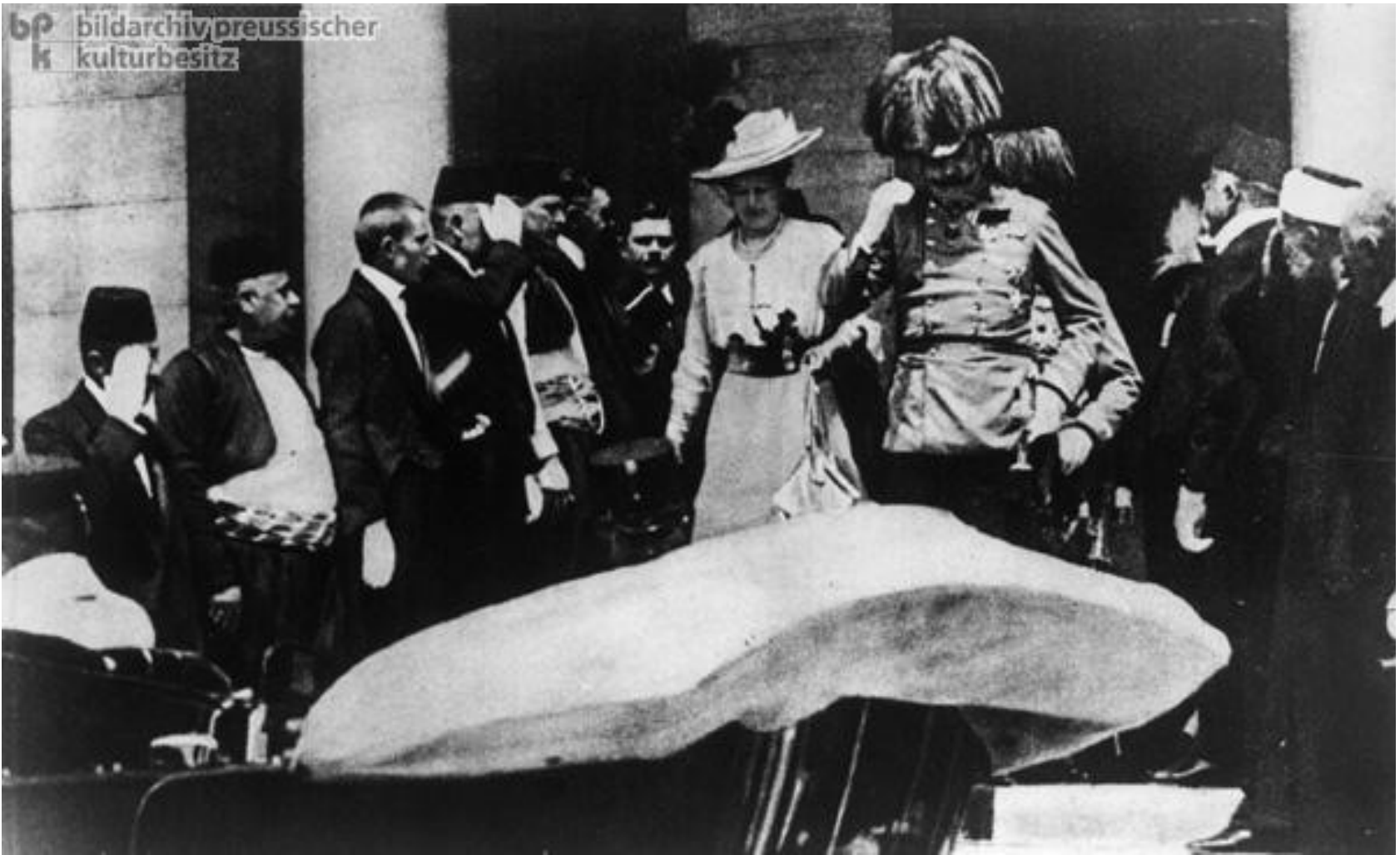


- během **balkánských válek** snahy o zprostředkování jednání mezi R-U a Srbskem – 1912 – setkání s Nikolou Pašičem v Bělehradě
- Poté Masaryk ve Vídni ministru zahraničních věcí hraběti **Berchtoldovi** tlumočil Pašičovu zprávu, že Srbsko chce R-U dát obchodní koncese zatímco R-U má dát Srbsku jeden jadranský přístav, který by Srbsko mohlo užívat pro svůj dovoz a vývoz zboží, ne pro účely válečného námořnictva, Berchtold to odmítl
- V ČZ humanitární sbírky
- Čeští lékaři na válečných frontách
- Přednášky a manifestace na podporu Jihoslovanů – často měly protirakouský charakter
- Novinové zpravodajství – např. **Emanuel Škatula** pro *Právo lidu*
- Masaryk se zabýval myšlenkou na usmíření Bulharů a Srbů znepřátelených kvůli Makedonii



# ČEŠI, SLOVÁCI A JIHOSLOVANÉ ZA PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLKY





- 28. června 1914 – zavraždění arcivévody **Františka Ferdinanda d'Este** a jeho manželky **Žofie Chotkové** v Sarajevu
- 28. července 1914 – Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Srbsku

- 1914 – odchod TGM do emigrace – už na přelomu let 1914/1915 navázal kontakty s Jihoslovany z habsburské monarchie v Římě a v Ženevě – např. **Ante Trumbić, Frano Supilo, Ivan Meštrović, Hinko Hinković, Bogomil Vošnjak, Nikola Stojanović**
- Jejich společným cílem spolupráce se zeměmi Dohody, úsilí o rozbití R-U a tím pádem i oslabení Německa a vznik národních států
- Kontakty se srbskými intelektuály (např. prof. **Božidar Marković** – Srbská informační kancelář v Londýně, historik **Stanoje Stanojević** ad.)
- Spolupráce se srbskými vyslanci v západní Evropě, Rusku a USA (v Římě **Ljubo Mihajlović**, v Paříži **Milenko Vesnić**, v Londýně **Jovan Jovanović Pižon**, v Petrohradě **Miroslav Spalajković**, v USA znovu **Mihaljović**, později **Jevrem Simić**)
- 1915–1917 – TGM používal srbský pas, měl jej zřejmě i Beneš, ale nedochoval se





Co passeport n'est valable sur le territoire français que s'il est accompagné de la lettre de l'accomplissement de pages à Londres le 25 Janv. 1916.

КРАЉЕВИНА СРБИЈА  
ROYAUME DE SERBIE

**ПУТНА ИСПРАВА**  
PASS

№ 766

Вреди за un an  
Valable pour

— 2 —

У ИМЕ  
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

**ПЕТРА I**  
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ  
КРАЉА СРБИЈЕ

AU NOM  
DE SA MAJESTÉ

**PIERRE I**  
PAR LA GRÂCE DE DIEU ET PAR LA VOLONTÉ DU PEUPLE  
ROI DE SERBIE

Издаје се путна исправа српском држављанину  
Le présent passeport est délivré au sujet serbe

Име / Nom: Thomas J. Massaryk  
Занимање / Profession: Professeur à l'Université  
Из / Originaire de: Godonin  
Среза / Arrondissement: Moravie  
Округа / Département:

— 3 —

Лични опис — Signalement

Године / Age: 65 ans  
Стас / Taille: grande  
Лице / Visage: oval  
Коса / Cheveux: bruns foncés grison  
Очи / Yeux: bruns  
Уста / Bouche: normal  
Нос / Nez: —  
Бркови / Moustaches: —  
Брада / Barbe: —  
Особени знаци / Signes particuliers: —

Својеручни потпис — Signature du porteur  
F. S. Masarik.

1\*





- Za války různé úvahy o budoucí podobě českého a jihoslovanského státu
- Myšlenka koridoru, který by oba státy propojoval (vznikla v okruhu **Karla Kramáře**) – Masaryk s ní operoval v memorandu *Independent Bohemia*
- Úvahy nad personální unií pod vládou srbské dynastie Karađorđevićů
- Masaryk však vnímal také těžkosti vzájemné spolupráce, jak se Srby, tak s Jihoslovany z monarchie (velkosrbské a velkochorvatské koncepce atd.) a zároveň i mezinárodní souvislosti (zejména úlohu Itálie v Dohodě)
- Často byl proto mezi Jihoslovany (podobně jako Beneš) vnímán jako italoofil
- **Edvard Beneš** spolupracoval s Jihoslovany od února 1916 – jednal zejména s **Ante Trumbićem** – předseda Jihoslovanského výboru
- tiskový orgán Čechoslováků v Paříži *La Nation Tchèque* brzy i tiskovým orgánem Jihoslovanů – nelibost Itálie
- s Jihoslovany zejména v Itálii jednal často i **Milan Rastislav Štefánik**, který na podzim 1916 působil ve francouzském letectvu podporujícím Srby na Soluňské frontě

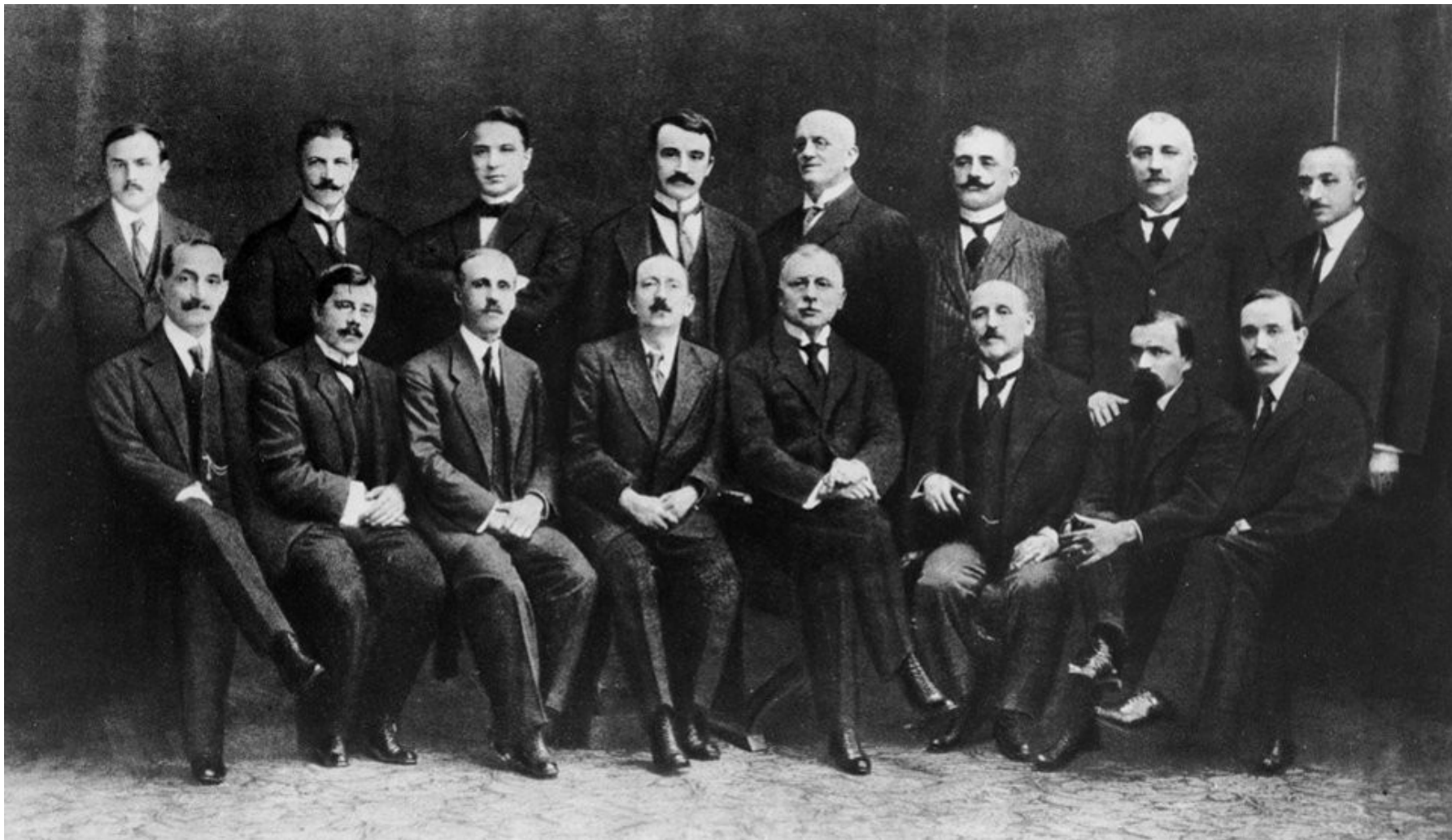


- duben 1915 – Dohoda uzavřela s Itálií tzv. Londýnský pakt – v tajné smlouvě za vstup do války na její straně slíbili Italům jižní Tyrolsko, přístav Terst, hrabství Gorici a Gradišku, část Istrie a kvarnerské ostrovy (Cres a Lošinj), dále velkou část Dalmácie včetně ostrovů a přístavů Split a Dubrovník
- Chorvatům měla připadnout Rijeka, tzv. Chorvatské Přímoří (území od Rijeky cca po Split), ostrovy Krk, Goli otok a Rab
- Jihoslované z monarchie už v roce 1914 poslali svého zástupce, aby vyjednával s Dohodou a Srbskem a zabránil odtržení jakýchkoliv částí obydlých Chorvaty a Slovinci a jejich připojení k Itálii
- duben 1917 – tzv. Korfská deklarace uzavřená mezi zástupci Jihoslovanského výboru a srbským předsedou vlády Nikolou Pašićem
- až do začátku roku 1918 velmoci neuvažovaly o rozbití R-U



- Srbsko mělo mezinárodně uznanou vládu a armádu prokazatelně bojující proti Centrálním mocnostem – spolupráce s ním byla výhodná pro Čechy i Jihoslovany z monarchie
- už od podzimu 1914 se čeští zajatci začali přidávat k srbskému vojsku (celkem asi 3 000) – procento českých zajatců velmi vysoké (> 50 %)
- od zimy 1915 však srbská vláda v exilu na ostrově Korfu, tam také reorganizace armády
- leden 1916 – vznik srbské dobrovolnické divize v Oděse, vstupovali do ní i Češi (asi 1 500 vojáků a 200 důstojníků, členy např. i **Radola Gajda** a **Emanuel Moravec**) – boje v Dobrudži , později na Soluňské frontě
- Začátkem roku 1917 – zformování československých legií v Rusku – odchod Čechů ze srbské divize – v ní vypukly nacionální spory
- na jaře 1918 po dohodě se srbskou vládou odchod asi 400 českých vojáků ze Soluňské fronty do Francie + Češi a Slováci zajatí srbskou armádou a již dříve dopravení do Francie – vznik legií
- Září 1917 – první čs.-jihoslovanská jednotka v italské armádě - přeběhlí spiklenci
- později vznik čs. legií v Itálii – **František Hlaváček**





Členové Jihoslovanského výboru (založen 30. dubna 1915 v Paříži) –  
předseda Ante Trumbić pátý zleva ve spodní řadě

- „Jihoslované pokazili si u spojenců pověst tak, že nemohou mít horšího jména. Poukazuje se k tomu, že jsou to lidé fanatičtí, neschopní a věrolomní a jsou porovnáváni s námi, kteréžto porovnání ovšem nedopadá v jejich prospěch. [...] Jihoslované trpěli tímto srovnáváním s námi, až to někdy budilo revnivost. Ale nemohli nic dělat. Úspěchy mluvily pro nás. Já dělal dost pro ně, oni se často s námi svezli. [...].“

Archiv Ústavu T. G. Masaryka Praha, fond TGM, část R, oddíl Odboj, karton 427, Koncept zprávy pro národní shromáždění, s. 17–19.

- „Představuji si, že po válce Černá Hora přestane být samostatným státem. Různé historické individuality – Srbsko, Chorvatsko, Istrie a Dalmácie, Bosna a Hercegovina a Černá Hora, mohly by s počátku zůstat administračními jednotkami a vyvíjet se postupně v jednotnější stát. Černá Hora by brzy mohla být přičleněna k Srbsku, také Bosna a Hercegovina, Istrie (slovanská) a Dalmácie k Chorvatsku.“

MASARYK, Tomáš G.: *Nová Evropa*, s. 164.

- „Ad Supilo. Mluvil jsem s ním opět a stejně s jeho odpůrci v Comité. Řekl jsem mu, co jsem mu řekl již vloni po návratu z Petrogradu, že za všech okolností má pracovat ke spojení Srbska a Charvatska, i kdyby kus Dalmácie byl ztracen. Spojení Srbové a Charvati budou proti Italům silnější. Taktika Supilova posiluje Rakousko a Maďary. A je chybná taktika říkat, že Rakousko je nakonec lepší, snesitelnější než Itálie: není to pravda vůbec, ale není třeba optovat mezi oběma – oba jsou špatní, a tudíž nepřijímáme ani Rakousko ani Itálii.“

HÁJKOVÁ, Dagmar – ŠEDIVÝ, Ivan (eds.), *Korespondence T. G. Masaryk – Edvard Beneš 1914–1918*, Praha 2004, dokument č. 111, s. 156, Masarykův dopis Benešovi, září 1916.

- Jednal jsem od té doby v týchž intencích s nimi a mám dojem, že začínají obě ty otázky, naše a jejich, tak souviset, že je za každou cenu nutno 1. Jít pokud možno společně, 2. Vzáít si z obou stran heslo: rozbit Rakousko (neboť i oni od toho závisejí), 3. ustoupit Itálii v Adriatiku pod podmínkou, že přistoupí na sjednocení Jihoslovanů, naši samost[atnost] a eventuálně koridor.“

Tamtéž, dokument č. 40, s. 72, Benešův dopis Masarykovi, 27. 3. 1916

- „Jihoslované mají. Chyba, že zpočátku nepracovali s Itálií a chudáci nemají člověka. Trumbić ted (!) nařídil ostré vystoupení proti Itálii – Hinković je člověk velmi malý politicky, dal prohlášení proti Korfské deklaraci – ted, když události se tak řítí. Srbové také nevidí daleko. Alexandr je nula. Pašić na události nestačí. Myslím Vesnić se zanedbal, nemá rozhledu. Ale Srbové jsou politicky silný element. Také s Itálií se dohodnou. Terst, Pola a některé kusy at' si nechají. Terst byl vždy živěn mořem, ne hinterlandem. Londýnský pakt Rusko svolilo; Taliáni se mohou dovolávat. Slovinci ovšem nepochopí, že v celkové sumě rozbití Rakouska a porážka Německa pro nás Slované, jako celek, znamená více, než poslovinštění Gorice atd. Města jsou vlášská.“

Tamtéž, dokument č. 257, s. 304., Masarykův dopis Benešovi, listopad 1918

- duben 1918 – **Kongres potlačovaných národů R-U** zorganizovaný italskou vládou v **Římě** – účast Jihoslovanů (**Ivan Meštrović, Ante Trumbić, Jovan Banjanin** ad.), Čechů (**E. Beneš, František Hlaváček, Jan Šeba** ad.) , Slováků (**Štefánik, Štefan Osuský**), Poláků, Rumunů, Italů, přítomni také Srbové z Království (**Kosta Stojanović**), také francouzská, americká a britská delegace
- požadavek práva na vyhlášení plné politické a hospodářské samostatnosti
- R-U překážkou pro uskutečnění přání a tužeb těchto národů
- společný boj proti utlačovatelům

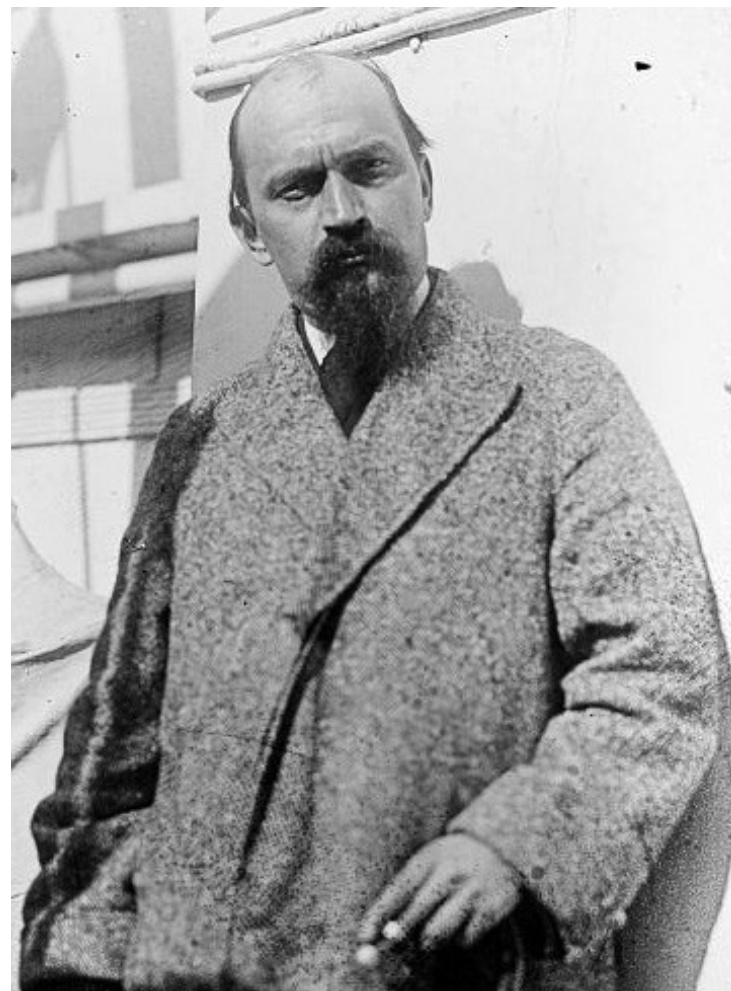




Československý politik a  
diplomat Jan Šeba



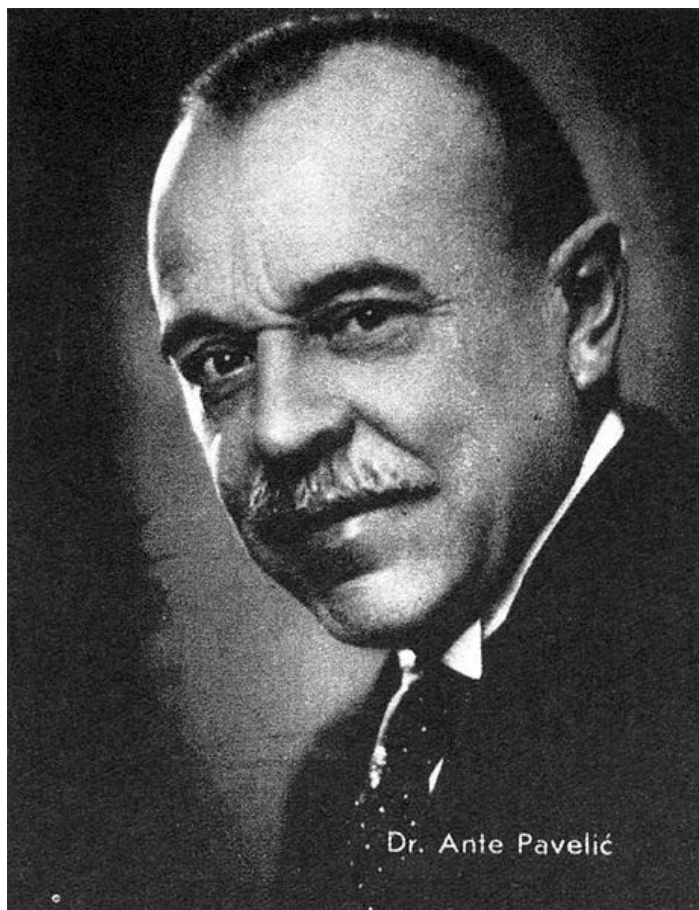
Chorvatský sochař a  
politik Ivan Meštrović



- Odboj se postupně začal formovat i v monarchii
- Veřejnost nebyla příliš nadšená z útočné války se Srbskem
- Politická reprezentace nepřipravená
- skutečný vnitřní odboj až po nástupu císaře **Karla I.**
- v R-U kontakty nejprve mezi Slovinci (**Albert Kramer, Gregor Žerjav**) a Maffií (vznikla v únoru 1915), později se přidali i Chorvati a Srbové (**Robert Giunio, Srdjan Budisavljević**)
- Po odchodu E. Beneše do emigrace v čele Maffie **Přemysl Šámal** – absolvoval i jednání v Záhřebu
- Podzim 1917 - do Prahy přijel slovinský předák **Anton Korošec**, aby jednal se zástupci Maffie
- duben 1918 – slavnost „národní přísahy“ ve Smetanově síni obecního domu v Praze (reakce na slovní útok rakouského ministra zahraniční **hraběte Czernina** na TGM) – vyjádření vzájemné podpory mezi Čechy a Jihoslovany – **Karel Kramář** – heslo „věrnost za věrnost“
- Za Jihoslovany přítomni **Stjepan Radić** (opustil aktivistickou politiku), **Ante Pavelić, Anton Korošec**
- **Hrabě Czernin** poté odstoupil



**Dr. Ante Pavelić –  
chorvatský zubař a politik**



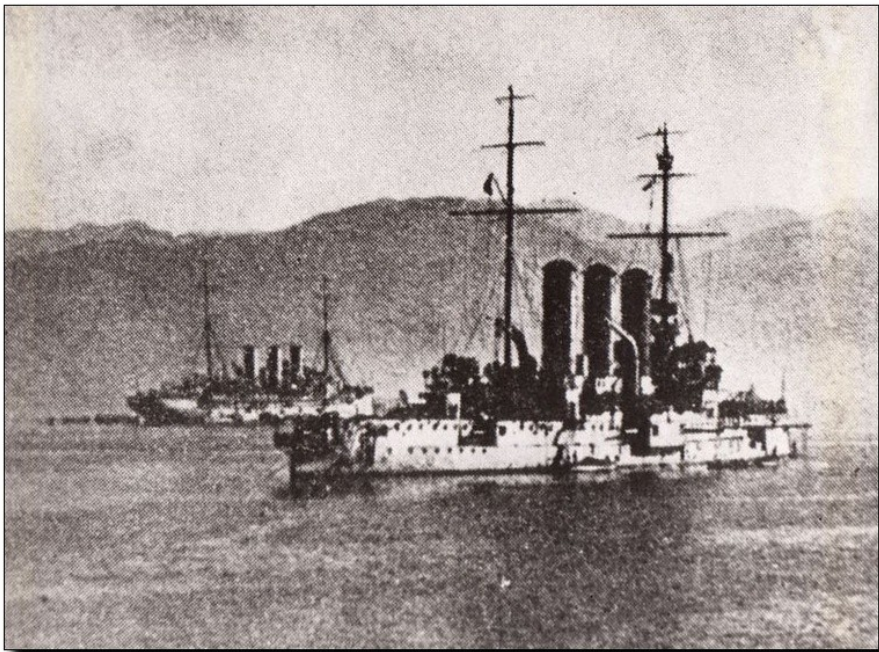
**Slovinský politik Anton  
Korošec**



- také spolupráce „lidových vrstev“
- zejména v rakouském námořnictvu (podíl Čechů 11 %)
- leden 1918 – generální stávka – výrazný odraz v pulském arsenalu, kde působilo několik set českých dělníků, kteří se aktivně zapojili do stávky
- Podobně i námořníci – na několika rakouských válečných lodích vypověděly posádky poslušnost – více než 80 zatčených
- 1. února 1918 – vzpóra v Boce Kotorské – jedním z vůdců Čech František Rausch, mezi dalšími vůdci Jihoslované, Italové a Poláci, ale neshody – část námořníků chtěla přechod k Dohodě, část měla protiválečné názory
- Protiakce rakouského námořnictva – vyhlášeno stanné právo a svolán náhlý vojenský soud, před něj předvedeno 40 námořníků, mezi nimi 9 Čechů – F. Rasch a další 3 Jihoslované odsouzeni k trestu smrti
- Zatčeno dalších 800 námořníků, ale po nátlaku veřejnosti více než polovina propuštěna, v říjnu 1918 měl proběhnout soud se zbylými 379 námořníky, ale rozpad monarchie tomu zabránil
- V říjnu 1918 pak Jihoslované spolu s Čechy přebírali rakousko-uherské válečné lodě
- V Terstu Češi koncem října 1918 podpořili Jihoslovany proti italským nacionalistům
- V Pule asi 10 000 Čechů na konci války – české ozbrojené jednotky (asi 6000 mužů) se snažily ve městě udržet pořádek, koncem listopadu vylodění Italů
- v ČZ pomoc jednotky složené ze srbských zajatců při obsazování Mostu v listopadu 1918







Válečná loď sv. Jiří, na níž  
propukla vzpoura



Příchod vojáků k válečnému  
soudu v Boce Kotorské

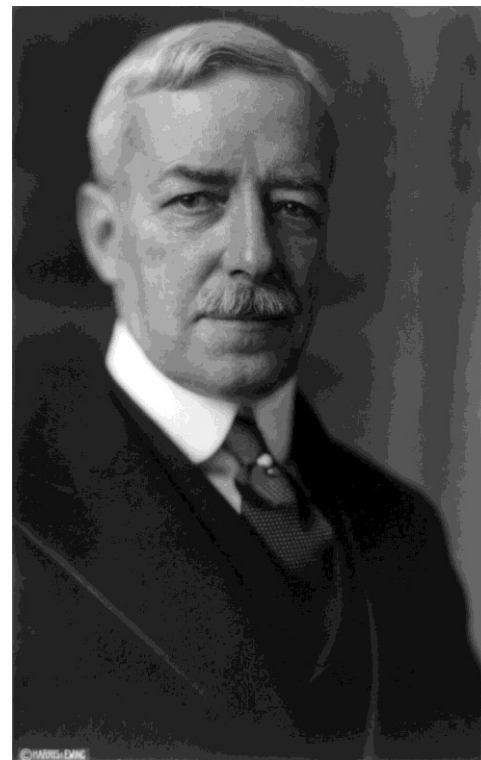
- 17. května 1918 – Kongres potlačených národů R-U v Praze u příležitosti oslav 50. výročí položení základního kamene Národního divadla (za Jihoslovany přítomni **Prvislav Grisogono, A. Kramer, Robert Giunio**, za Čechy **P. Šámal, K. Kramář, A. Rašín, A. Švehla a F. Soukup**), přítomni rovněž Poláci – dohoda o ustavení společného revolučního komitétu
- Srpen 1918 – porady v Lublani organizované Antonem Korošcem, za Čechy **V. Klofáč, F. Soukup, Antonín Kalina, V. Tusar** ad.
- Společné vystoupení proti pokusům zachránit monarchii vnitřní přestavbou
- Září 1918 - do Záhřebu jel jako delegát Českého svazu **Jan Hajšman** – výsledkem jednání založení Národní rady Slovinců, Chorvatů a Srbů 5. října 1918



- Leden 1918 – 14 bodů prezidenta Wilsona – pouze požadavek autonomie pro potlačené národy R-U

- v létě 1918 společná akce Československé národní rady, Jihoslovanského výboru a srbské vlády zaměřená na Spojené státy, aby dosáhli mezinárodního uznání
- 29. května 1918 prohlášení státního tajemníka **Roberta Lansinga** vyjadřující sympatie jejich snahám
- 23. října 1918 – srbská vláda jako jedna z prvních oficiálně uznala prozatímní československou vládu

Robert Lansing – státní sekretář USA v letech 1915–1920



- 28. října 1918 – vznik Československé republiky
- 29. října 1918 – vznik Státu Slovinců, Chorvatů a Srbů (státní útvar Jihoslovanů z habsburské monarchie) – v čele Národní rada (Narodno vijeće) – v čele **Anton Korošec**, místopředsedové **Ante Pavelić** a **Svetozar Pribičević**
- 24. listopadu 1918 – Černoohorský parlament odhlasoval připojení k Srbskému království
- 25. listopadu 1918 – Vojvodina připojena k Srbskému království
- 1. prosince 1918 – zástupci Státu SHS předali regentu Alexandrovi Karadjordjevićovi adresu, v níž vyjádřili přání spojit se se Srby z Království v jednom státě
- 1. prosince 1918 – vyhlášeno **Království Srbů, Chorvatů a Slovinců**
- 9. ledna 1919 – oficiální ustavení diplomatických vztahů mezi oběma zeměmi







Vyhlášení odtržení od Rakouská-Uherska na Náměstí sv. Marka v  
Záhřebu





Lublaň 29. října 1918



Král Petr I. Karadjordjević  
(1844–1921) – 1. král Království  
SHS (1918–1921)



Alexandr I. Karadjordjević  
(1888–1934) – princ regent  
(1918–1921) a 2. král  
Království SHS (1921–1934)

